

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Ekim 2013 • No:67

AKP İşçileri mi, Patronları mı Düşünüyor?

AKP hükümeti, önümüzdeki günlerde milyonlarca işçiyi ilgilendiren bir paket açıklayacak. Başbakan Erdoğan ve Çalışma Bakanı Faruk Çelik'in, işçilerin mağduriyetine son vereceğini iddia ettikleri bu paket, işçiler için ciddi hak kayıpları anlamına geliyor. Peki, cilâlanıp parlatılan bu pakette neler var?

Kıdem tazminatının fona devredilmesi ve zamanla ortadan kaldırılması, işçi kiralayacak özel istihdam bürolarının kurulması, taşeronluğun ve esnek çalışma biçimlerinin önündeki tüm engellerin kaldırılması... Bunlar, açıklanacak paketin ana maddelerini oluşturuyor. *Ulusal İstihdam Stratejisi* olarak bilinen ve yıllardır gündemde olan

paketin daha birçok maddesi var.

AKP hükümeti bu paketi işçilere "müjde" ve "çalışma hayatında büyük reform" olarak yutturmak istiyor. AKP ve patronlar, işçilerin haklarını ortadan kaldıracak yasa paketini, "işçileri düşünüyoruz" reklâmı eşliğinde yutturmaya çalışıyorlar. Oysa gerçek bunun tam tersidir.

Durumu bir benzetmeyle anlatalım: AKP'nin işçilere müjdesi, ABD'nin Afganistan ve Irak'a "özgürlük ve demokrasi" götürdüğü safsatasına benziyor. İki ülkeye bombalar yağdıran, yüz binlerce insanı hunharca katleden ABD egemenleri, Afganistan ve Irak halkının çıkarlarını düşündüklerini söylüyorlardı.

İşte AKP'nin işçilere reva gördüğü ve "büyük reform":
Kıdem tazminatı fona devredilecek ve zamanla ortadan kaldırılacak, işçi kiralayacak özel istihdam büroları kurulacak, taşeronluğun ve esnek çalışma biçimlerinin önündeki tüm engeller kaldırılacak...

AKP'ninki de aynı yöntem: İşçilerin kazanılmış haklarını yok edecek, çalışma ve yaşam koşullarını daha da ağırlaştıracak bir paketi "müjde" ve "büyük reform" olarak açıklıyor.

Buradan çıkacak sonuç, işçilerin uyanık olması gerektiğidir. Çünkü AKP hükümetinin veya patronların söylediği hiçbir şey görüldüğü veya gösterildiği gibi değildir. "İşçileri düşünüyoruz" laflarına kanmamalı, haklarımızın elimizden alınmasına izin vermemeliyiz.

Öncelikle şu soruyu sormamız lazım: Kıdem tazminatının fona devredilmesini kim gündeme getirdi?

Konuyu gündeme getiren patronlar sınıfıdır. Zira işçilerin birçok sosyal hakkına el koyan patronlar, kıdem tazminatına da el koyarak bu yükten kurtulmak, işçileri istedikleri zaman işten çıkartmak ve kârlarını büyütme istiyorlar. Aslında mesele bu kadar nettir.

Ancak patronların bu isteğini 2003'ten beri yerine getirmeye çalışan AKP hükümeti, işçilerin tepkisinden korktuğu, seçim hesapları yaptığı için meseleyi karmaşık bir şekilde sunmakta ve gerçekleri gözlerden saklamaktadır.

"Kıdem tazminatı sorununu" çözmek istediğini söyleyen AKP, aslında patronların arzularını yerine getirmek için harekete geçmiş ve sorunu bizzat kendisi yaratmıştır. İşçilerin, kıdem tazminatının fona devredilmesi gibi bir talebi olmamıştır. İşçilerin talebi, taşeronluğun ve esnek çalışmanın yasaklanması olmuştur. Çünkü işçilere tazminat vermek istemeyen ve kısa süreli sözleşme yapan patronlar, bir yıl dolmadan işçileri işten çıkartmaktalar. Kıdem tazminatı konusunda özellikle taşeron işçiler mağdur edilmektedir.

Amacına ulaşamayan AKP hükümeti, şimdilerde taşeron işçilerin mağduriyetini kullanarak işçi sınıfını bölmeye çalışıyor. AKP'nin yalanına göre, fonla birlikte taşeron işçiler de kıdem tazminatı alabilecekler. Böylece asıl mesele, taşeron işçilerin kıdem tazminatı alamamasıymiş biçiminde ortaya konuyor ve patronların amacı gizleniyor.

Oysa AKP'nin asıl derdi taşeron işçiler değildir. Taşeronluk sistemini yaygınlaştıran ve dolayısıyla işçileri mağdur eden bizzat AKP hükümetidir. Örneğin, AKP iktidara geldiğinde 367 bin olan taşeron işçi sayısı, şu anda 1 milyon 700 bine ulaşmıştır. Üstelik bu resmi rakamdır. Sigortası olmadığı için kayıt altına alınmayan taşeron işçiler de eklendiğinde, gerçek rakamların bunun çok üzerinde olduğu ortaya çıkar.

Hastanelerde, belediyelerde, bakanlıklarda, kırsacı tüm devlet dairelerinde taşeronluğun çığ gibi büyümesini sağlayan AKP hükümetinden başkası değildir.

Sorunun kaynağı olan AKP, bir de kalkıp utanmadan taşeron işçileri düşündüğünü söylüyor.

AKP madem taşeron işçileri düşünüyor, o halde neden taşeronluk sistemini yasaklamıyor? Eğer taşeronluk sistemi ve kısa süreli sözleşme yasaklansa, bugün ortaya çıkan sorun da ortadan kalkmış olur.

Ayrıca bir başka seçenek daha var: "Kıdem tazminatı almak için bir yılı doldurmak gerekir" ku-

ralı kaldırılın ve işçi, tek bir gün çalıştığında bile kıdem tazminatı almaya hak kazansın, böylece fona da gerek kalmayın!

Ne var ki, AKP'nin amacı laf kalabalığı yaparak ve işçilerin bilincini bulandırarak kıdem tazminatına el koymaktır.

Üstelik kıdem tazminatı, aynen korunarak fona devredilmeyecek ve önemli hak kayıpları doğacak. Meselâ 30 gün üzerinden hesaplanan kıdem, 20 güne indirilecek; yan ödemelerin tazminata dâhil edilip edilmeyeceği belli değil. Evlenen kadın ve askere giden işçilerin kıdem tazminatı olarak işten ayrılması mümkün olmayacak. Fondan yararlanmak için 10 yıl beklemek gerekecek. İşçi fondaki parasını kullanmaya hak kazandıktan sonra, kazara unuttur da 10 yıl içinde çekmezse "devlet baba" el koyacak! Fonun üzerinde sendikaların ve diğer işçi örgütlerinin hiçbir denetimi olmayacak!

Aslında getirilen paketin diğer maddeleri, kıdem tazminatıyla bağlantılı ve onun kadar önemli maddelerdir. Taşeron işçileri düşündüğünü söyleyen AKP, taşeronluk sistemini değil, bu sistemin rahatça uygulanmasının önündeki tüm engelleri kaldırıyor. Eğer yasa geçerse taşeron şirketler her işi yapabilir hale gelecek ve böylece tüm işçiler taşeronla mahkûm edilecekler. Taşeronluk sistemi, özel istihdam bürolarının kurulmasıyla doruğuna ulaşacak. Çünkü işyerleri, işçi almak yerine "geçici iş ilişkisi" adı altında bu bürolardan işçi kiralamayı tercih edecekler. Bu bürolar tarafından kısa sürelerle işe alınan ve işyerlerine kiraya verilen işçilerin iş güvencesi olmayacak; birkaç ay çalışan, birkaç ay işsiz kalan, çalıştığında ise sigortasının yapıp yapılmayacağı belli olmayan işçinin fonda birikecek bir kıdem parası da olmayacak. Kıdem tazminatı fiilen ortadan kalkmış olacak!

İşte AKP işçileri böyle düşünüyor!

Tüm bu anlatılanlardan çıkan sonuç bellidir: Yalana kanmamalı, AKP'nin ve patronların oyununa gelmemeli, birleşmeli ve haklarımız için mücadele etmeliyiz. Bizim taleplerimiz gayet nettir: Taşeronluk sistemi ve işçileri mağdur eden esnek çalışma yasaklansın, işçileri köle konumuna itecek özel istihdam büroları kurulmasından vazgeçilsin, kıdem tazminatı fona devredilmesin ve tek bir gün çalışan işçi bile kıdem tazminatı alsın! ■

Hayatımız Mesai!

Haftanın 6 günü, 24 saatin 12 saatini işyerinde geçiren bir işçinin kendine ait bir hayatı nasıl olabilir? 12 saat patron için çalışan işçi, en iyi ihtimalle 1 saatini de yolda kaybetmektedir. En az 8 saat uyumadan ertesi gün çalışması mümkün değil. Yani işçi kendisi için değil, ertesi gün çalışabilmek için düzenli uyumak, dinlenmek ve enerjisini toplamak zorundadır. 12+1+8 eder 21 saat. Geriye kaldı 3 saat. Yıkanmak, temizlenmek, giyinmek, alış-veriş yapmak gibi işleri de hesaba kattığımızda koca bir günden geriye bir şey kalmaz.

Şu soruyu tekrar sormalıyız: Haftada 6 gün 12 saat çalışan bir işçinin kendine ait bir hayatı var mı? İşçiler yaşamak için mi çalışıyor, çalışmak için mi yaşıyor? Her insanın kendisini ve ailesini geçindirmesi, kimseye muhtaç olmadan onurlu bir hayat sürdürebilmesi için elbette çalışması gerekir. Ancak patronların düzeni kapitalizmde işçilerin gece gündüz çalışması hiçbir şey ifade etmiyor. İşçiler, sefalet koşullarından bir türlü çıkamıyorlar, kendilerine ve ailelerine zaman ayıramıyorlar. Ücretlerin düşüklüğü, geçim derdi ve işten atılma tehdidi işçiyi fazla mesailere boyun eğmek zorunda bırakıyor. Patronlar, işçilerin ücretlerini düşük tutarak fazla mesaiye kalınmasını mecburi hale getiriyorlar. Sonra da lütfeder gibi, fazla mesai yaptırarak işçilere daha fazla para kazanma imkânı sunduklarını söyleyebiliyorlar. Bir İşçi Dayanışması okurumuz yazdığı mektupta, iş başvurusu yaptığı bir işyerindeki personel müdürünün yüzüzlüğünü şu sözlerle aktarıyor: “Ben seni sevdim. Seni düşünüyorum. Sen fazla mesai yapmazsan nasıl geçineceksin? Bugün asgari ücret ile geçinilemeyeceğini çok iyi biliyoruz.”

Geçim derdi ve ücretlerin düşüklüğü işçileri fazla mesailerden kazanacakları üç kuruşa o derece mahkûm ediyor ki, pek çok işyerinde işçiler fazla mesailerin kaldırılmasına tepki gösterebiliyorlar. Bir başka okurumuz, kendi işyerinde karşılaştığı durumu mektubunda şöyle aktarıyor: “Yan yana çalıştığım kadın arkadaşım çok rahatsızdı. Sürekli bel ağrısından şikâyet ediyordu. Çektiği acı, yüzünden okunuyordu. Şef geldi ve 16 saate kalıp kalamayacağını sordu. Arkadaşım ‘olur, 24 saate de kalırım’ dedi. Şef sevinerek uzaklaştı. Çok öfkelenmiştim. Bu öfkeyle arkadaşıma döndüm ve ne biçim bir insan olduğunu sordum. Acıdan kıvrandığı halde nasıl olup da kendi isteğiyle iki vardiya daha çalıştığını sordum. Bana ‘Gebze gibi bir sanayi şehrinde iş bulamadığı için kocam Karabük’e geri döndü. Bebeğime bakamadığım için onu da Bolu’ya anneme gönderdim. Onları görebilmek için para kazanmam gerekiyor’ dedi.”

Özetle çaresizlik işçileri bu duruma sürüklüyor. Elbette çaresizliği yaratan şey, işçilerin örgütsüz olmalarıdır. Birlik olamayan işçi, patron

karşısında duramaz ve ücretini de yükseltmez. İşçi Dayanışması okurlarımızın UID-DER’e gönderdiği mektuplar, işçilerin yaşadıkları trajedilerle dolu. Çocuğunu sadece uyurken görebilenler, fazla mesaiye kalmadığı için baskı görenler, fazla mesailerden dolayı ailesiyle ilişkileri bozulanlar, eşlerinden boşananlar, sosyal hayatları yok olanlar...

İş başvurularında fazla mesaiyi kabul etmeyen işçi işe bile alınmıyor. Bir yanda işten atılma tehdidi ve işsizlik kırbağı, öte yanda geçim derdi işçileri günde 12 saati aşan çalışmaya boyun eğmek zorunda bırakıyor. Meselâ bir perde fabrikasında uzun yıllar 16 saate kadar çalışan, her Pazar mesaiye giden işçiler, fazla mesailere kalmayı reddedince türlü baskılara maruz kalıyorlar. Bölümleri defalarca değiştiriliyor, en ağır işlere koşuluyor, sürekli horlanıyor, zam döneminde zam verilmeyerek cezalandırılıyorlar.

Uzun çalışma saatleri ve düşük ücretler milyonlarca işçiye sosyalleşmek için zaman tanımıyor. İş yasasına göre haftalık çalışma süresi 45 saat. Resmi araştırmalar bile işçilerin haftalık çalışma süresinin ortalama 52 saate çıktığını gösteriyor. Çoğu işyerinde bu süre 70 saati aşıyor. Kısacası fazla mesailer fazla olmaktan çıktı ve normal çalışma biçimi haline geldi. Patronların dayattığı çalışma düzeni işçilerin sosyal hayatını yok ediyor, sağlıklarını bozuyor ve ömürlerini törpülüyor. Ama tüm bunların sorumlusu patronlar değilmiş gibi, utanmadan işçilerden teşekkür bekliyorlar.

Tüm zenginlikleri yaratan işçiler, yaşamak için daha çok boş zamanı ve daha yüksek ücretleri hak ediyor. Ücretlerin yükselmesini ve iş saatlerinin düşmesini istemeyen akli başında tek bir işçi yoktur. Ancak işçiler birlik olmadan ve mücadele etmeden bunların elde edilebilmesi mümkün değildir. ■

Yatağan İşçileri Özelleştirmeye Karşı!

Kemerköy, Yatağan, Yeniköy santralleri ve Güney Ege Linyit işletmelerinin özelleştirilmesini engellemek isteyen maden ve enerji işçileri, Ankara'ya kadar yürüdüler. Milas ve Yatağan'dan 7 Ekimde yürüyüşe geçen işçiler, Aydın, İzmir, Uşak ve Afyon'da eylemler gerçekleştirdiler. İşçiler önlerine kurulan polis barikatını aşmayı da başardılar.

10 Ekimde Ankara'ya ulaşan işçiler, Sayıştay önünde bir araya gelerek TBMM'ye kadar yürüdüler. İşçilere birçok sendika da destek verdi. Sloganlarla yürüyen işçiler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı önünden geçerken, Bakanlığın kapısına baretlerini bırakarak kısa bir süre oturma eylemi yaptılar. Özelleştirmeye karşı tepkilerini dile getirerek yeniden sloganlar eşliğinde yürüyüşe geçtiler.

İşçiler Meclis kapısına ulaşınca polis gerginlik çıkardı. Burada da marşlarını ve antlarını okuyan işçiler, özelleştirmeye karşı ekmeçlerine sahip çıkacaklarını haykırdılar. Daha sonra Türkiye Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Nurettin Akçul bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Akçul, özelleştirmeye sadece söz konusu işletmelerde çalışan işçilerin değil, bölgede yüz binlerle ifade edilen köylü, işçi, esnaf, kamu çalışanının da canının yanacağını söyledi. Bölge ekonomisinin temel dayanaklarının yok olacağını belirtti. Bugüne kadar özelleştirmelerin yoksulluk, işsizlik ve toplu iş cinayetlerinden başka bir şey getirmediğini hatırlatarak, özelleştirme kararının yeniden gözden geçirilmesini istedi. Ardından 10 kişilik bir heyet, taleplerini iletme ve siyasi partilerin grup yetkilileriyle görüşmek üzere Meclis'e girdi.

Leroy Merlin Grevi Kazanımla Sonuçlandı

3 Ekimden bu yana devam eden Leroy Merlin grevi, Türkiye'de AVM'lerde ve yapı marketlerinde yaşanan ilk grev olma özelliğine sahip. Bursa ve Ankara'daki mağazalarda, daha iyi

çalışma koşulları ve iş güvencesi için Sosyal-İş'te örgütlenen işçiler, 6 ay önce toplu iş sözleşmesi hakkını kazandılar. 6 aydır devam eden görüşmelerde anlaşma sağlanamaması üzerine 3 Ekimde greve çıkıldı. Grevin ilk gününde yapılan görüşmelerde patron sözleşme süresini 3 yıl olarak kabul etti. Ancak zam konusu gündeme geldiğinde, işçilerin istediği %15 yerine %6 teklif etti. Devam eden görüşmelerde anlaşma sağlanamaması üzerine işçiler grevlerine devam etme kararı aldılar. Grevci işçiler seslerini duyurmak için 8. günde Leroy Merlin'in İstanbul'daki merkez ofisi önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdiler. Grev alanını sendikaların

yanı sıra, ÜİD-DER de ziyaret etti. Leroy Merlin işçilerini grevlerinin 11. gününde ziyaret eden ÜİD-DER'li işçiler, sınıf dayanışmasını yükselttiler.

Grevin 16. gününde işveren ve Sosyal-İş arasında yapılan görüşme sonucunda anlaşmaya varıldı ve grev sona erdi. Sosyal-İş, yaptığı açıklamada taleplerinin büyük ölçüde karşılandığını belirtti. Açıklamada şunlar sıralandı:

- Sendikamız ve üyelerimiz için kırmızıçizgi niteliği taşıyan "üç yıllık toplu iş sözleşmesi" talebimiz kabul edildi. Birinci yıl için yüzde 6, ikinci ve üçüncü yıl için enflasyon oranında ücret artışı elde edildi.
- Mevcut yol ve yemek yardımları korunduğu gibi, 500 TL tutarında sosyal yardım paketi kazanıldı; tüm sosyal haklara ikinci ve üçüncü yıl enflasyon oranında artış yapılması kararlaştırıldı.
- İşyeri Kurulu konusunda anlaşma sağlanarak, üyelerin iş güvencesi pekiştirildi, çalışma koşulları ve idari haklarda, birçok kazanım elde edildi.

Feniş İşçilerinin Mücadelesi Devam Ediyor

Gebze'de kurulu olan Feniş alüminyum fabrikasında, hammadde bulamama ve kredi borcunu ödeyememe bahanesiyle patron, 9 Eylülde üretimi durdurdu. 11 Eylülde ise işçileri 3 ilâ 6 aylık ücretlerini ve tazminatlarını ödemediğinden işten çıkardı. Emeklerine sahip çıkan ve patronun işten atma saldırısına boyun eğmeyen Feniş işçileri, 12 Eylülde fabrikayı işgal ederek direnişe geçtiler. İşçiler, birikmiş alacaklarını alabilmek için haciz işlemi

başlatacaklar.

Sendikalar ve demokratik kitle örgütleri Fenis işçilerini yalnız bırakmıyor. Derneğimiz ÜİD-DER de hakkını arayan Fenis işçileriyle dayanışmayı büyütüyor. ÜİD-DER'li işçiler, gerçekleştirdikleri dayanışma ziyaretleriyle Fenis işçilerine moral veriyorlar.

Punto Deri Direnişi Sürüyor

Deri-İş'te örgütlendikleri için işten çıkarılan Punto Deri işçilerinin direnişi, 2 ayı geride bıraktı. İstanbul Zeytinburnu'nda bulunan işyerinin önünde direnişte olan işçileri, sendikalar, emekten yana partiler ve demokratik kitle örgütleri ziyaret ederek yalnız bırakmıyor, dayanışmayı yükseltiyorlar. Kurban Bayramını direniş çadırında karşılayan işçileri, çeşitli sendikalar ve demokratik kitle örgütleri ziyaret ettiler.

GSS: Genel Sağlık Soygunu Sürüyor!

AKP hükümetinin Ocak 2012'de yürürlüğe koyduğu GSS (Genel Sağlık Sigortası) yasasının sonuçlarını görmeye başladık. 2012 yılından bu yana sigortasız çalışan, bir dönem işsiz kalan işçilerin evlerine borç kâğıtları gelmeye başladı.

“Sağlık güvencesi olmayan kimse kalmayacak” yalanıyla hayata geçirilen GSS yasası ile, sigortalı çalışan işçiler, Bağkurlular ve 25 yaş altındaki öğrenciler dışındaki herkesi devlet düzenli olarak borçlandırdı. Sigortasız çalışan veya işsiz işçilerin gelir beyanları sonucu aylık gelirleri hesaplandı ve geliri asgari ücretin üçte birinden fazla olan herkes devlete belirlenen tutarı ödemek zorunda bırakıldı. Ödenmeyen her ay için bu güne kadar borçlar katlanarak arttı. Gelir beyanında bulunmayan işçiler ise en yüksek orandan borçlandırıldı. Şimdi ise işçiler evlerine gelen binlerce liralık borç kâğıtlarıyla şoke oluyorlar.

Mesela yeni mezun olmuş işsiz bir işçi artık hayata borçla başlıyor. İşsizler iş bulma stresi ve geçinme sorunu yetmezmiş gibi bir de her ay biriken borçla karşı karşıya kalıyorlar. İşçilerin işsiz olduklarını bildirmeleri de bir şeyi çözmiyor, çünkü devlet gelir beyanında bulunmadığı zaman harcanan miktarı işçinin geliriymiş gibi sayıp borçlandırmaya devam ediyor. Sigortasız çalışan işçiler ise,

sigortalarının yatırılmaması kendi tercihleriymiş, hiç mağdur olmuyormuş gibi bir de devletin GSS soygunuyla sarsılıyorlar. Üstelik bu borcu ödeyen işçiler de sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanamıyorlar. Yine muayene ücretleri, tetkik ücretleri, katkı paylarını ödemek zorunda kalıyorlar. Üstelik “ben yararlanmak istemiyorum” deme tercihi de bulunmuyor.

Bugünlerde işçiler hastanelere gittiklerinde borçları olduğu için kapıdan çevriliyorlar. Zaten üç kuruş maaşla zor geçinirken ya da hâlâ işsizlikle boğuşurken üzerine bir de bu tutarı nasıl ödeyecekleri endişesiyle boğuşuyorlar. Askerden henüz dönmüş bir işçi bir anda 1500 lira tutarında bir borçla karşılaşabiliyor. 2012'den sonra 6 ay işsiz kalmış bir işçi tam iş bulduğuna sevinecekken, karşısına 2300 lira tutarında bir acı fatura çıkabiliyor. Bu yasa geri çekilmediği müddetçe bundan sonraki günlerde daha trajik durumların yaşanacağı şimdiden belli.

Milyonlarca işsiz, sigortasız işçi bu uygulamanın mağduru olmuş durumda. Şimdiden ödenmemiş primlerin faizleriyle beraber 6 milyar liraya yaklaştığı söyleniyor ve hükümet utanmazca bu ödenmeyen tutarları nasıl tahsil edebileceğinin üzerine planlar yapıyor. Taksitlere bölmek, faizleri silmek gibi konular gündemde. Ama bunlar işçilerin mağduriyetini giderme değil cebindeki üç kuruşu alma yoludur! Prim borcu biriktikçe işçilerde biriken öfkeyi yatıştırma çabalarıdır! Oysa sağlık haktır ve ücretsiz olmalıdır.

Bizler biliyoruz ki, GSS soygunu sermaye sınıfının ne ilk saldırısı ne de sonuncusu olacak. Her geçen gün ağırlaşan çalışma koşullarının ve artan saldırıların karşısında durabilmek ancak örgütlü gücümüzle mümkün olur. ■

Dünyada İş Kazaları ve Hak Gaspları Sürüyor

İşçiler Grev ve Gösterilerle Yanıt Veriyor

Geçtiğimiz ay Asya'dan Avrupa'ya dünyanın birçok bölgesinden işçilerin ölüm haberleri geldi. Kimileri patlamalarda, kimileri yangınlarda, kimileri ise umut yolculuklarında yaşama gözlerini kapadılar. Patronların kapitalist kâr düzeni, dünyanın her köşesinde yaşamı işçilere zehir ediyor. Bu durumu değiştirecek olan işçilerin birleşerek mücadele etmesidir. Dünya işçilerinin kaderi ortaktır, kurtuluşu da ortak olacaktır. İşçiler hem ulusal hem de uluslararası düzeyde örgütlenerek patronların saldırılarına dur demeliler!

İtalya'da genel grev

İtalyan hükümetinin kemer sıkma programları işçileri meydanlara döktü. 18 Ekimde, on binlerce işçi sendikaların çağrısıyla çalışma şartlarının kötüleşmesine, asgari ücretin düşürülmesine karşı genel greve gitti.

İtalyan Meclisi 2014 yılı bütçe görüşmelerine devam ediyor. Bütçenin tüm yükü işçi ve emekçilerin sırtına yıkılmak isteniyor. Hükümet tasarruf tedbirleri adı altında sözleşmeli işçiliği yaygınlaştırıyor. Ücretler düşürülüyor. Belediyeler bile günlük kontratlarla işçi çalıştırıyorlar, işçilere yapacakları iş için gerekli ekipmanlar verilmiyor. Kamu hizmetlerinde yeterli sayıda işçi çalıştırılmıyor. Emeklilik yaşı yükseltiliyor. İşsizlik artıyor. Sosyal yardımlar kısıyor. Vergiler yükseltiliyor. Bu nedenle işçilerin öfkesi artıyor. Nitekim bir günlük grev, on binlerce işçinin katılımıyla ikinci gün de devam etti ve pek çok şehirde gösteriler düzenlendi. Greve katılmayan sendikalar da 21 Ekimde greve çıkma kararı aldı.

Fransa'da yeni oyunlar

Fransız hükümeti işçilerin kazanılmış haklarına saldırıyor. Bir yanda emeklilik yasını değiştirerek emekli olma koşullarını zorlaştırıyor, diğer tarafta birçok sektörde, özellikle metal sektöründe patronların rekabet güçlerini artırmaya yarayan "Yeni Toplumsal Anlaşma"yı uygulamaya sokuyor ve bunu gururla açıklıyor. İşçilerin ödeyeceği

vergileri arttırıyor.

Yeni emeklilik yasasına göre 62 olan emeklilik yaşı değiştirilmezken, işçilerin tam emeklilik haklarından faydalanabilmeleri için 43 yıl prim ödeme şartı getiriliyor. Bu, işsizlikle birlikte düşünüldüğünde "mezarda emeklilik" anlamına geliyor.

İleride birçok sektörde uygulanacak olan ancak şimdilik metal sektöründe uygulamaya konulan "Yeni Toplum Anlaşma" elbette toplumsal eşitsizliği daha da derinleştirecek! Bu anlaşma ile işçilerin pek çok hakkı budanıyor. Eğitim yardımları, işçilerin kıdem ikramiyeleri, gece vardiyaları için ödenen ek ikramiyeler ile fazla mesai ücretleri azaltılıyor. 2016 yılına kadar ücretler donduruluyor. İşsizlik ödeneği azaltılıyor. İşçilerin aynı patronun aynı bölgedeki veya farklı şehirlerdeki fabrikalarına transfer edilmesi kolaylaştırılıyor.

Fransız patronları ve hükümeti tıpkı Türkiye'de olduğu gibi ekonomik büyümeden bahsediyorlar. Oysaki büyüyen yalnızca büyük şirketlerin kârları oluyor. İşçiler açısından, tüketim maddelerinin fiyatları, ev kiralari ve giderler kat kat artıyor. İşçilerin cephesinde büyüyen şey işsizlik oluyor. Gençler iş bulamazken, daha yaşlı işçiler 43 yıl çalışarak emekli olmayı bekliyorlar! Fransız işçilerin bu saldırılara karşı öfkesi biliniyor. İşçilerin mücadelesi şimdilik küçük ve dağınık eylemler şeklinde sürüyor, ancak bu eylemler yarın daha büyük mücadelelerin habercisidir.

Yüzlerce göçmen boğularak hayatını kaybetti

İtalya'daki göçmen işçiler de büyük sorunlarla karşılaşıyorlar. 8 Ekimde Avrupa'ya giderek hayatlarını kurtarmak üzere Lampedusa Adası'nda karaya çıkmak isteyen kaçak göçmen işçiler, boğularak hayatlarını kaybettiler. Afrika'dan Avrupa'ya gitmek üzere yola çıkan 500'den fazla göçmenin umut yolculuğu sularda son buldu. Çıkan yangın sonucu batan teknede 328 göçmen hayatını kaybetti.

Henüz bu acı tazeyken, 11 Ekimde iki acı haber daha geldi. Akdeniz'de, Mısır'ın İskenderiye şehri açıklarında kaçak göçmenlerle dolu bir tekne battı, 16 işçi hayatını kaybetti. İtalya'nın Sicilya açıklarında ise 250 göçmeni taşıyan bir tekne daha battı ve 34 kişi can verdi. Bir hafta içinde, çoluk çocuk yüzlerce insanın daha iyi bir yaşam umudu Akdeniz sularına gömüldü. Tahmini rakamlara göre bu yıl, 2012 yılından dört kat fazla sayıda insan –ki bu sayının 30 bin kişi olduğu tahmin ediliyor– İtalya kıyılarına kaçak yollarla geldi. Kimilerinin umutları umut tacirlerinin ellerinde solduruldu, kiminin yolculukları kara sularda son buldu, kimi gittikleri ülkelerde zor çalışma koşulları altında ya da iş kazalarının ardından yaşama sessiz sedasız gözlerini kapattı. Bu insanlık dışı dramların son bulması da ancak örgütlü işçilerin mücadelesiyle olacak.

Almanya'da potasyum madeninde iş kazası

Almanya'da Thüringen eyaletindeki potasyum madeninde, 2 Ekimde iş kazası yaşandı. 24, 50 ve 56 yaşındaki 3 işçi karbondioksit zehirlenmesi sonucu hayatını kaybetti. İşçiler madendeki bir patlamanın ardından yayılan gazdan ze-

hirlenerek can verdiler. Kazanın maden içinde biriken karbondioksitin oranını ölçme ve kontrol etme çalışmaları sırasında meydana gelmesi, hiçbir güvenlik önleminin alınmadığını gözler önüne sermektedir.

Bangladeş: Yine fabrika yangını, yine ölüm!

8 Ekimde 10 işçi başkent Daka yakınlarındaki bir tekstil fabrikasında yanarak can verdi. 50'den fazla işçi ise yaralandı. 3 bin işçinin çalıştığı fabrikada, 170 işçi o akşam fazla mesaiye kaldı ve fabrikanın örme bölümünde yangın çıktı. Geç saatlerde çıkan yangına o anda müdahale etmek için yeterli suyun olmaması sebebiyle, alevler kısa sürede bütün fabrikayı sardı. İtfaiyenin gelmesi saatler aldı. Kurtarılabilecek durumda olan işçiler kurtarılamadı. Kaçamayan işçiler, bedenlerinin neredeyse tamamı yandığı için tanınamayacak hale geldiler.

Bangladeş, tekstil işçilerinin diri diri toprağa gömüldüğü, patronların kâr hırsına kurban gittiği ülke! Hatırlayalım, geçtiğimiz Kasım ayında 112 işçi yanarak can vermişti. Daha sonra Rana Plaza'da Nisan ayında 1100 işçi can vermiş, 2500 işçi ise yaralanmıştı. Bu katliamın ardından işçiler çalışmayı reddetmiş, katillerin yargılanmasını talep etmiş ve iş koşullarının düzeltilmesini istemişlerdi. Grevlerle seslerini duyurmaya çalışmışlardı.

Uluslararası tekeller, ölen işçilerin ardından timsah gözyaşları akıtarak uluslararası kamuoyunun basıncıyla bizzat denetçiliğini yapacaklarını iddia ettikleri yasaları Bangladeş hükümetine çıkarttırmışlardı. Yasaların ardından fabrika binalarının güvenli yerler haline geleceği, yangın merdivenlerinin yapılacağı, makinelerin bakıma sokulacağı, işçilerin çalışma koşullarının düzeltileceği sözü verilmişti. Ancak aradan geçen bunca zamana rağmen, Bangladeşli işçilerin çalışma koşullarında bir arpa boyu ilerleme kaydedilmiş değil. ■

Uluslararası tekeller, ölen işçilerin ardından timsah gözyaşları akıtarak uluslararası kamuoyunun basıncıyla bizzat denetçiliğini yapacaklarını iddia ettikleri yasaları Bangladeş hükümetine çıkarttırmışlardı. Yasaların ardından fabrika binalarının güvenli yerler haline geleceği, yangın merdivenlerinin yapılacağı, makinelerin bakıma sokulacağı, işçilerin çalışma koşullarının düzeltileceği sözü verilmişti. Ancak aradan geçen bunca zamana rağmen, Bangladeşli işçilerin çalışma koşullarında bir arpa boyu ilerleme kaydedilmiş değil. ■

İşçi ve Emekçilerden 100 Bin İmza Hedefi

Derneğimiz son dönemde yürüttüğü kampanya çerçevesinde onlara gerçekleri anlatarak bilinçlendirmeyi, iş kazaları ve meslek hastalıklarıyla mücadele etmeyi önüne hedef olarak koymuştu. Bugün pek çok işçinin biliniyor olması, iş kazası geçiren ya da meslek hastalıklarının yaşadıkları sorunlar kapsamında UİD-DER'e başvuruların gözler önüne sermektedir.

Derneğimizin yürüttüğü "İş Kazaları Kader Değildir, İşçi Ölümünü Durduralım!" kampanyasında 100 bin imza hedefi aşılmış durumda. Türkiye'nin birçok kentinde, özellikle de sanayinin yoğunlaştığı işçi bölgelerinde yürütülen kampanyaya, işçi-emekçiler büyük bir ilgi gösterdiler, destek verdiler. Kampanya boyunca 500 bini aşkın insana iş kazalarının nasıl bir yıkım olduğu duyuruldu ve bu konuda duyarlılık yaratıldı.

İşçilerin birlik, dayanışma ve mücadele örgütü olan UİD-DER, işçi sınıfının sorunlarına bağımsız sınıf siyaseti temelinde eğiliyor ve bu sorunların çözümü için mücadele yürütüyor. İşçi sınıfının haklarını savunmak zorunda olan sendikalar ve konfederasyonlar üzerlerine düşen görevi layıkıyla yerine getirmeyen, UİD-DER tüm gücüyle işçileri örgütlemeye, onlara moral ve güç vermeye, patronlar karşısında bir sınıf olarak birleştirmeye çalışıyor. İnat ve azimle bu yolda ilerliyor; yöntemli çalışmadan, sınıf disiplininin, mücadeleye olan inancından asla taviz vermiyor. Tüm zor koşullara rağmen, 100 bin imza hedefinin aşılması bu çalışma anlayışının sonucudur.

Derneğimiz son dönemde yürüttüğü kampanya çerçevesinde yüz binlerce işçi-emekçiye ulaşmayı, onlara gerçekleri anlatarak bilinçlendirmeyi, iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda duyarlı hale getirmeyi önüne hedef olarak koymuştu. Bugün pek çok sanayi bölgesinde UİD-DER'in kampanyasının biliniyor olması, iş kazası geçiren ya da meslek hastalığına yakalanan işçilerin veya işçi ailelerinin yaşadıkları sorunlar kapsamında UİD-DER'e başvurması kampanyanın hedefine ulaştığını gözler önüne sermektedir.

İş kazaları ve meslek hastalıkları işçi sınıfının en büyük yaralarından biridir. Her ay ortalama 100 işçinin canını alan, binlercesini yaralayan, bir o kadarını sakat bırakan ve işçilere, ailelerine büyük acılar yaşatan iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda elbette sessiz kalamazdık. AKP hükümeti, artan baskılar sonucunda iş kazalarını önlemek için sözde İş Güvenliği Yasası adıyla bir yasa çıkardı. Ancak bu yasa işçilerin derdine derman olmadı. Zaten AKP hükümetinin amacı işçilerin ölmesini ve sakat kalmasını engellemek değil, gelen baskıları savuşturmak-

Büyük Destek! Hedefi Aşıldı!

nde yüz binlerce işçi-emekçiye ulaşmayı, ve meslek hastalıkları konusunda duyarlı çok sanayi bölgesinde ÜİD-DER'in kampanya-hastalığına yakalanan işçilerin veya işçi ailelerinin sorunlarının giderilmesi kampanyasının hedefine ulaştığını

ti. Yasa son derece sınırlı önlemler getirmesine rağmen, bu haliyle bile kâğıt üzerinde kaldı, ertelendi, işyerleri gerçek anlamda denetlenmedi, denetlenmiyor.

Nükleer santrallerin kapatılması, kıdem tazminatının fona devredilmesine dur denilmesi, ücretlerin yükseltilecek iş saatlerinin kısaltılması konularında kampanyalar yürüten derneğimiz, bu kampanyaların deneyimleri ışığında kollarını sıvadı. Kapsamlı bir hazırlık ve planlama yapıldı. ÜİD-DER'li işçiler, iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda kendilerini eğiterek işe başladılar. Derneğimizin tüm temsilciliklerinde, kampanyayı yürütecek yüzlerce ÜİD-DER aktivisti eğitim çalışmalarına ve brifinglere katıldı. ÜİD-DER'li işçiler, eğitimlerini iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda uzmanlaşan işçi arkadaşlarından aldılar. Deri, döküm, metal, petrokimya fabrikalarından, tersanelerden, lojistik şirketlerinden, tekstil atölyelerinden ve birçok sektörden işçilere ulaşıldı; anketler yapıldı ve en yaygın iş kazası tipleri, meslek hastalıkları ve bunlardan korunma yolları araştırıldı.

Bu arada bildiriler, iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda broşürler, afişler, pankartlar, dövizler ve kampanya boyunca sergilenecek olan fotoğraflar hazırlandı. Ayrıca iş kazası geçiren işçilere, ailelerine ulaşılarak röportajlar yapıldı, birçok kısa film çekildi. Dağıtılan on binlerce bildiri, broşürlerde, stant açılan yerlerde sergilenen fotoğraflarda şu gerçek anlatılıyordu: İş kazalarının ve meslek hastalıklarının nedeni, gözlerini kâr hırsı bürüyen ve gerekli iş güvenliği önlemlerini almayan patronlardır. Gerekli yasaları çıkartmayan, işyerlerini denetlemeyen ve patronları cezalandırmayan devlet ve hükümettir. İşçileri ölüme gönderen patronlar ve onların yanında yer alan AKP hükümeti, "kader" diyerek iş kazalarını meşrulaştırmaya çalışmaktadır.

Tüm hazırlıkların ardından kampanyamız başladı. ÜİD-DER'li işçiler, önlerine koydukları somut hedefi gerçekleştirmek için kararlılıkla işe giriştiler. Amaç iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda işçileri bilinçlendirmek, duyarlı hale getirmek ve işçilerin tepkisini örgütlü bir mücadeleye dönüştürmektir. İşçi semtlerinde, fabrika önlerinde, sanayi sitelerinde, kahvelerde, kent meydan-

larında işçilere seslenen, stantlar kuran, sokak etkinlikleri gerçekleştiren ÜİD-DER'li işçiler, yaz kış demeden çalıştılar. ÜİD-DER'lileri gören işçiler şöyle diyorlardı: Kırmızı önlüklüler ve şapkalılar geldi! Kırmızı önlük ve şapka, işçilerin yalnız olmadığını, dayanışma ve mücadelenin bitmediğinin somut ifadesiydi.

Kampanya boyunca yarım milyondan fazla insana ulaşıldı. Yüzlerce işyeri ile irtibata geçildi, işyerlerinde iş güvenliği önlemlerinin alınmasından sendikal örgütlülüğün sağlanmasına dek pek çok talep etrafında işçilerin bilinçlenmesi sağlandı. Kısa zamanda örgütlenen ÜİD-DER İşçi Sağlığı ve Güvenliği Komitesi, iş kazalarının olduğu işyerlerini ve işçi evlerini ziyaret etti, raporlar tuttu. İşçilerin yoğun yaşadığı bölgelerde işçi sağlığı ve iş güvenliği buluşmaları gerçekleştirildi. İşçi haklarını savunan ve ÜİD-DER'in kampanyasına destek veren avukatlar, iş kazalarına karşı mücadele konusunda uzmanlaşan derneğimizin üyesi işçiler sokak etkinliklerinde görev aldılar. Türkiye'nin dört bir yanından ÜİD-DER'e ulaşan yüzlerce işçiye hukuki destek sağlandı. Evlatlarını iş kazalarında kaybeden aileler ve iş kazası geçiren işçiler, "bizim başımıza gelenler kimsenin başına gelmesin" diyerek kampanyamıza omuz verdiler.

İşçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele örgütü ÜİD-DER, işçilerin katılımı ve desteğiyle büyümeye devam ediyor. Bin bir türlü sıkıntı ile boğuşan ve sömürü çarkları arasında ezilen işçiler, ÜİD-DER'in kendi sorunlarına sahip çıktığını, sorunlarının çözümü yolunda onlara yol gösterdiğini görüyor, moral buluyor ve mücadelenin bir parçası oluyorlar. Mücadeleci bir işçi örgütü olan ÜİD-DER'e güveniyor, ÜİD-DER saflarını sıklaştırıyorlar.

Derneğimiz, önümüzdeki haftalar boyunca hayata geçireceği etkinliklerle, radyo ve televizyon programlarıyla, çeşitli eylemlerle iş kazaları konusundaki duyarlılığı daha da arttırmaya çalışacak. İşçilerin 100 bin imza vererek ÜİD-DER aracılığıyla gösterdiği tepki ve "artık ölmek istemiyoruz" çağrısı Meclis'e de taşınacak.

Tüm işçi kardeşlerimizi "İş Kazaları Kader Değildir! İşçi Ölümlerini Durduralım!" kampanyamızın taleplerine sahip çıkmaya ve mücadeleyi büyütmeye çağırıyoruz! ■

“Üç Çocuk” Paketi ve Kadın İşçileri Bekleyenler

AKP'nin aylardır gündemde tuttuğu “Kadın İstihdamı ve Doğum” paketi tamamlandı. Paket, gerek medya gerekse hükümet tarafından “demokratikleşme paketi”nden sonraki “en güçlü ve en iddialı çalışma” olarak sunuluyor. Başbakan, paketi yerel seçimlerden önce kadın işçilere “müjde” olarak sunmaya hazırlanıyor.

Bu paketle birlikte toplam 16 hafta olan doğum izni, 18 veya 19 haftaya çıkartılıyor. Kadınlara kendi çocuklarına bakabilmeleri için esnek çalışma seçeneği sunuluyor. Buna göre kadınlar doğum izninin ardından, kendi isteklerine göre “yarı zamanlı” çalışabilecekler. İlk çocuğunu yapan anne 6 ay bu şekilde çalışabilecek. İkinci ve üçüncü çocuğunu yapan anne ise çok daha uzun süre esnek çalışabilecek. Kadınlar sigortalı olduktan sonra yaptıkları doğumlardan ikisi için “doğum borçlanması” yapabiliyorlardı. Yeni düzenlemede daha fazla sayıda doğum için borçlanılabilecek. Tüm bu düzenlemeler, ilk bakışta çocuklarına bakacak kimse bulamayanlar başta olmak üzere, pek çok kadın işçi için iyi bir seçenek olarak görünebilir. Peki, işin esası bu mudur? AKP'nin derdi kadın işçilerin hakları mı, yoksa daha fazla çocuk politikasına zemin hazırlamak mı?

Kadın işçiler için doğum izninin uzatılması elbette önemlidir. Ancak uzatılan ve öne çıkartılan doğum izniyle, esnek, güvencesiz, düşük ücretli ağır çalışma koşulları gizlenmektedir. Ayrıca birden çok çocuk doğuran kadın işçilerin iş bulup bulamayacağı da belli değildir. Bugün pek çok kadın, işten atılmamak için hamileliğini bir süre gizlemek zorunda kalmaktadır. Patronlar, hamile kalan kadın işçileri işten çıkartmaktalar. Nitekim Ankara Sanayi Odası Başkanı'nın söyledikleri de patronların önümüzdeki süreçte kadın işçi istihdamından kaçınacağını itirafıdır: “Bir kadın için en ulvi şey anne olmak ama kaş yapayım derken göz çıkarmamak gerekiyor. Kadın işçilere sağlanan ek haklar kadın istihdamını daha da aşağı çekecektir. Çünkü işletmeler maliyet hesabı yapıp düşük maliyetli olanı tercih eder. Aksi halde rekabet avantajını kaybedip yok olur.” Besbelli ki paketin hayata geçmesiyle birlikte kadın işçileri ya işsiz kalma ya da esnek çalışma tehlikesi beklemektedir.

Bu düzenleme ile hedeflenen şey kadın işçilerin haklarını geliştirmek değildir. Bu yasa uzun vadede özellikle

kadın işçiler için esnek ve güvencesiz çalışmayı yaygınlaştıracak. Kadınları eve hapsedmenin yolunu açacak. Çünkü paketin amacı kadın işçilerin hakları değil, genç nüfusu arttırarak patronların ucuz işgücü ihtiyacını karşılamaktır. Daha baştan bu pakete tepki gösteren, işin maliyet ve sürekliliğini düşünen patronların, kadın işçileri tercih etmeyecekleri ortadadır. Üstelik uzaktan çalışma, çağrı üzerine çalışma, part-time gibi esnek çalışma türleriyle işin sürekliliği olmayacak, ücretler ve sigorta çalışılan saatler üzerinden ödenecek. Kadınlar giderek eve hapsolmaya sürüklenecek.

Başbakan Erdoğan'ın her fırsatta kadınlara üç çocuk yapmalarını “öğütlemesi”, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın ortaklaşa çalışmalar yürütmeleri boşuna değildir. Bakan Fatma Şahin, doğum izninin uzatılmasına karşı çıkan patron örgütlerini bir süre sonra genç, dinamik işçiler bulamayacakları yönünde uyarıyor ve düzenlemeye karşı çıktıkları için fırçalıyor. Nitekim patronların itirazından sonra AKP, söz konusu pakete esnek çalışmayı ekledi. Böylece patronlara, “merak etmeyin, kadınları eskisine göre daha ucuza çalıştırıp daha çok sömüreceksiniz” demiş oldu. Demek ki ne kadar parlatılırsa parlatılsın “Doğum ve Üç Çocuk” olarak da anılan paketle amaçlanan, kadın işçilerin doğuma teşvik edilmesi ve “kadının kutsal görevi” olan taze işgücü üretimini aksatmamasıdır. Kadın işçilerin çalışma ve yaşam koşullarını düzeltmek değildir!

Kadın işçinin çocuklarına daha iyi bakabilmesi için iş güvencesine, daha yüksek ücrete, her işyerinde kreşe, her iki ebeveyne de verilecek daha uzun süreli doğum iznine ihtiyacı var. AKP'nin paketi doğum iznini arttırıyor, ama kadın işçiler için iş güvencesi getirmiyor. “Doğur, daha fazla doğur” denen işçi kadına esnek çalışma, keyfi uygulamalar, düşük ücretler ve ağır çalışma koşulları dayatılıyor. Birçok kez doğurduğu için bir süre sonra çalışma koşullarına dayanamayan kadının evinin yolunu tutacağı da ortadadır. Tüm işçi kardeşlerimizin anlaması gereken şey, AKP'nin derdinin işçi kadınlar olmadığıdır. Hangi kadının kaç çocuk doğuracağına AKP ya da patronlar karar veremez. İşçi kadınlar, çocuklarını patronlar için taze işgücü olsunlar diye değil, mutlu bir yaşam sürsünler diye dünyaya getirmek istiyorlar. Ne var ki böyle bir dünya ancak işçilerin mücadelesiyle kurulabilir. ■

Bu düzenleme ile hedeflenen şey kadın işçilerin haklarını geliştirmek değildir. Bu yasa uzun vadede özellikle kadın işçiler için esnek ve güvencesiz çalışmayı yaygınlaştıracak. Kadınları eve hapsedmenin yolunu açacak.

Hakkımı UİD-DER Sayesinde Aldım

■ Sarıgazi'den bir kadın işçi

Yaklaşık 1,5 yıl boyunca Metro Kargo'da çalıştım. İş görüşmesinde maaşların her ayın 10'unda ödendiği söylenmişti. Ama maaşımı ilk ay 15'inde, ikinci ay 20'sinde aldım. Her geçen ay maaş verilme süresi uzatılarak zamanla 1 aylık maaşımız içeride bırakıldı. Bordrolarımızda Asgari Geçim İndirimi aldığımız gösteriliyordu, fakat almıyorduk. Ve bu bordroları imzalamak zorunda kalıyorduk. Birkaç ay önce çay ve temizlik işlerini yapan kadını işten çıkardıkları için tuvaletleri kullanamaz, çay içemez olmuştuk. Çok yoğun çalıştığımız için bu işleri görecektik yoktu. Buna rağmen yeni birini işe almadılar.

Bir aylık maaşımız içerideyken ötekini de geciktirdiler. Hem ücretlerin gecikmesi hem de ortamın pisliği canıma tak etmişti. Dayanamayıp istifa etmeye karar verdiğimde iki aylık maaşım içerideydi. İstifa dilekçemi idareye verdim. Kendi isteğimle işten ayrıldığım için bütün haklarımdan feragat etmem gerektiğini düşünüyordum. Nitekim işyerinin muhasebecisi de böyle demişti. Hatta hiç olmazsa kullanmadığım yıllık izinlerimin parasını istediğimde, istifa ettiğim için bunu da alamayacağımı söylediler! Artık tek istediğim içeride kalan maaşlarımı alabilmektir. Onu da hemen vermeyeceklerini biliyordum çünkü bundan önce ayrılan işçilerininki ödeyene kadar birkaç ay süründürmüşlerdi.

Eşim UİD-DER'li bir arkadaşına yaşadığım sorunu anlatmış. Arkadaş da notere gidip ihtar çekmem halinde hem maaşımı hem de kıdem tazminatımı alabileceğimi, iş sözleşmemi haklı nedenlerle feshedebileceğimi söylemiş. Hiçbir şey alamayacağımı düşünerek notere gittim. Hatta noterin benden istediği parayı verirken "boşuna veriyorum" diye düşündüm. Ama birkaç gün sonra işyerinden aradılar ve alacağımı vermek üzere beni işyerine çağırdılar. Böylece hem içeride kalan maaşımı, hem kullanmadığım senelik izin paramı hem de kıdem tazminatımı aldım. Sonra aynı sorunu yaşayan başka bir arkadaşına haber verdim. O da ümidini kesmiş, istifa etmeye karar vermişti. UİD-DER'li arkadaşın yönlendirmesiyle o da alacaklarını aldı.

Eğer UİD-DER olmasaydı hakkımı bilmeden ve alamadan bu işyerinden ayrılacaktım. Doğrusunu söylemek gerekirse bu olayı yaşamadan önce UİD-DER'le ilgili hiçbir bilgim yoktu. Evet, tiyatro etkinliğine gitmiştik ve çok keyif almıştık. Ancak derneğin işlevini ve anlamını en azından ben tam olarak kavrayamamıştım. Bu olaydan sonra ise UİD-DER'in işçilerin hak alma mücadelesinde ne kadar önemli olduğunu anlamış oldum. İyi ki UİD-DER'le tanışmışız ve iyi ki UİD-DER var. Biz işçiler hiçbir hakkımızı bilmeden, yalan yanlış söylenen her şeye inanarak çalışıyoruz. Bu yüzden UİD-DER gibi derneklere gitmeliyiz, bilinçlenmeliyiz ve en önemlisi de başka arkadaşlarımızı da bilinçlendirmeliyiz diye düşünüyorum. UİD-DER'e yardımları için bir kez daha çok teşekkür ediyorum. ■

Kaderimiz Bu mu?

■ Esenyurt'tan bir kadın işçi

Merhaba kader arkadaşlarım, ben işsiz bir kadın işçiyim. Tek başıma mücadele etmeye çalışıyorum. Çıkarıldığım fabrikaya vasıfsız, iki ay denemeli işçi olarak alınmıştım. İşe alındığım için çok mutluydum. Sosyal hakları ve ücreti de diğer işyerlerine göre daha iyiydi. Fakat hiçbir deneyim ve bilgim olmaksızın beni makine başına verdiler makine operatörü olarak. Bu da yetmezmiş gibi beş makineye kadar sen bakacaksın dediler. Makineler sürekli çalışıyordu, ne çay molası, ne de yemek molası vardı. Yemeğimizi hemen yiyip geliyorduk, çayımızı da makine başında içiyorduk. Çoğu zaman tuvalete bile gitmiyordum. Bu işe ihtiyacım vardı ve kaybetmemem gerekiyordu. Elimden gelenin fazlasını yapıyor, çok çalışıyordum. Tüm mesailere kalıyor, Pazar mesailerine de kendimi yazdırıyordum. Bütün hayatım iş olmuştu. Sürekli kilo kaybediyordum, stresten yüzümde sivilceler çıkmıştı. Tek düşüncem iş öğrenip bu işte kalıcı olmaktı. Deneme süresi bitti derken ikinci kez deneme süresini uzattılar. Denenmem bitmemişti. Yasal olarak böyle bir hakları olmamasına rağmen sesimi çıkarıp itiraz edemedim. Aynı süreç üç ay daha devam etti. Beş ayın sonunda ise işten çıkarılacağımı öğrendim. Tüm çabalarım rağmen olmamıştı ve ben deneme süresini geçememişim. İhbarımı verip gönderdiler.

İki aydır işsizim, iş arıyorum, düzgün bir yere gireyim diye seçici davranmaya çalışıyorum. Çıkan işler malum, en yüksek maaş asgari ücret, başka da bir şey yok. Sosyal haklar hak getire. Görüştüğüm bir fabrika beni gündelikçi gibi işe almak istedi, ne kadar çalışacağım belli değil. Belki on gün belki de iki ay, ben değil onlar bilecek. İşleri bitince kapıya koyacaklar, ben de buna itiraz edince "sigortanı yapacağız, maaşını da alacaksın, daha ne olsun" dediler. Tabii sinirlenip ağzıma geleni sayıp çıktım. Sigortanı yapacak hem de maaş verecekmiş! Sanki lütufmuş, babasının hayrına veriyormuş gibi. Patronların imanı kalmamış. Kaşıkla verip kepçeyle almak istiyorlar. İyi bir iş bulabileceğim mi bilmiyorum. Aldığım işsizlik ödeneğiyle ne kadar daha idare edebilirim? Aldığım gibi gidiyor, bana kalan ise boş cep ve işsizlik oluyor. Soruyorum, kaderimiz bu mu? ■

Kadın Enjeksiyon İşçilerinden Mektup

■ Bir grup kadın enjeksiyon işçisi

Bizler iki yıldır, araba parçaları üreten bir fabrikanın plastik enjeksiyon kısmında çalışan işçileriz. UID-DER'in çalışmalarını, İşçi Dayanışması bültenini ve işçilerden gelen mektupları takip ediyoruz. Bu mektuplarda işçilerin yaşadıkları o denli iyi anlatılmakta ki, biz de okuduğumuzda aynı koşulları paylaştığımızı fark ediyoruz ve hep birlikte "evet doğru, bizim fabrikada da böyle oluyor" diyoruz. İşçi kardeşlerimiz bu mektuplar aracılığıyla işyerlerindeki sorunlarını paylaşarak bizlerin de uyanmasına vesile oluyorlar. Biz de kendi işyerimizden bazı sorunları siz değerli arkadaşlarla paylaşmak istedik.

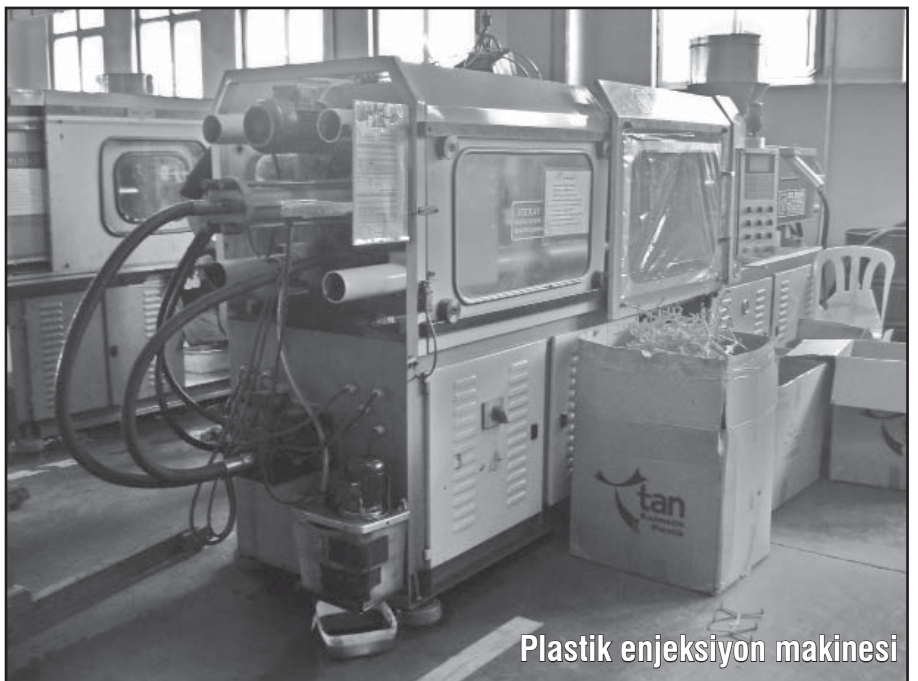
Yıllarca her birimiz birçok fabrikada çalıştık. Her defasında daha iyi bir iş bulduğumuzu düşünerek yeni işyerlerine girdik. Ama bu düşünceler kısa bir sürede kayboldu. Her fabrikada sistem aynıydı. Düşük ücretler, uzun iş saatleri, iş kazaları ve içine düştüğümüz çıkızsızlık hali. Bir arkadaşımız şöyle özetlemekte ilk iş gününü: "İşe girdiğimde yapacağım işle ilgili en ufak bir bilgim ve deneyimim yoktu. Sonunda çok merak ettiğim plastik enjeksiyon bölümüne başladım. Makine daha önce gördüklerimden çok daha heybetli duruyordu. İlk günlerimde alışık olmadığım birçok kelime duydum işçi arkadaşlarımdan. Örneğin, boğaza bas, memeyi yakalım gibi. Çalıştıkça bu cümlelerin ne anlama geldiğini öğreniyor insanoğlu elbet, biz de öğrendik." Evet arkadaşlar, bizler de birçok işçi gibi herhangi bir eğitim almadan başladık işe. Ama ilk günlerimizi atlattığımızda üretim sayıları da hemen artmaya başlamıştı. Birçoğumuzun çapak kesimi esnasında ellerinde kesilmediği yer kalmadı. Tabii ki bunlar ufak şeyler canım, boş ver!

Bütün gün boyunca canhıraş bir çalışmanın içerisindeyiz. Enjeksiyon makineleri hammaddenin 300-400 derecelik bir sıcaklıkta eritiyor. Ortam sıcaklığını ise siz düşünün. Eğer yaz aylarındaysak hiç kuru yerimiz kalmıyor, terden sınırsız oluyoruz. Buna bir de erimiş plastiğin dumanı ve kokusunu da eklersek dayanılmaz bir hal alıyor. Bir işçi arkadaşımız patronla yapılan bir toplantıda sorunları şu şekilde

özetlemişti: "Tutturmuşsunuz sayı diye. Nasıl yapacağımı bilemiyorum. 40 saniyeye ayarlanmış makine. Bizden saatte 90 adet basmamız isteniyor. Fakat biz insan değiliz, su ve tuvalet ihtiyaçlarımızı giderebilecek miyiz? Bu ihtiyaçlarımızı giderebilmek için 10 dakika gidiyor. Makineye geldiğimde ise tekrar üretime geçebilmem için bir 10 dakika kadar daha uğraşıyorum. Sonra da bizden üretim sayısını çıkartamadığımız için savunma istiyorsunuz. Bu ihtiyaçlarımızı gidermeyelim mi?" Bu sorular karşısında patron ne diyeceğini bilememişti.

Evet, bütün işletmelerde olduğu gibi en büyük sorunlarımızdan biri bu üretim sayıları. O kadar çok üretmemizi istiyorlar ki, soluk almaya bile fırsatımız kalmıyor. Sayı çıkmayınca savunma isteyerek psikolojimizi bozuyorlar. Düşük ücretlerin getirdiği ekonomik sıkıntılar ve uygulanan psikolojik baskı, kaçınılmaz olarak iş kazalarını da beraberinde getiriyor. Alınması gereken önlemlerin gerektiği kadar alınmaması, patronların ne kadar acımasız olduklarının da bir göstergesi aynı zamanda. Önemsenen tek şey işçinin en kısa sürede kaç adet mal çıkarttığı. Daha fazla üretim, daha fazla kâr! Diğerleri ise tâli meseleler olarak görülmeğe öteye gitmiyor. Yanmışsın, ellerin kesilmiş ya da kalıba sıkışmışsın önemli değil onlar için.

Evet arkadaşlar, bu sorunları hepimiz yaşıyoruz. Nasıl mı çözeriz ya da üstesinden geliriz? Buna en iyi cevabı verecek olanlar yine bizleriz. Sayfalarında biz işçilerin sorunlarını dile getiren ve bizlere bir bakış açısı sağlayan ve ufkumuzu açan İşçi Dayanışması'na teşekkürler. ■

Plastik enjeksiyon makinesi

Patrona Göre “Yarım Adam”

■ Sefaköy’den bir metal işçisi

Bir elektronik fabrikasında sözleşmeli olarak çalışıyorum. Buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon gibi beyaz eşya ürünlerine elektronik kart üretiyoruz. Şu anki üretim yoğunluğundan kaynaklı öyle sanıyorum ki sözleşmemizi Aralık ayı ortasına kadar uzatıp, sonra da Türk Metal sendikasının gözetiminde bizi şutlayacaklar. Bu konuyu kimi zaman aramızda konuşuyoruz; acaba hangilerimiz kurbanlık koyunlar olacağız? Bazı bantlarda üretim o kadar yoğun ki, işçiler gerçekten başını kaşıyacak zaman bulamıyor. Sanıyelerin o kadar çok değeri var ki patronlar için, işçinin beş saniye boş kalmasına bile tahammül edemiyorlar. Bir işçiye diğerinden az iş düşüyorsa bu işçi patronun gözünde yarım adam oluyor.

Size çalıştığım bantta yaşanan durumdan örnek vermek istiyorum. Patron üç ayrı istasyonda üç işçi tarafından yapılan işi iki işçi çalışacak şekilde dizayn etti. Üçüncü işçiyi de daha yoğun olan banda aktardı. Bant bu şekliyle çalıştı ama elektronik karta “display” denilen yeni bir aparat takılınca konveyörün aparatlarına temas etti ve ilerleyemedi. Normalde bu aparatın konveyörden geçtikten sonra üçüncü istasyonda üçüncü işçi tarafından takılması gerekiyordu. Ancak patron kartın banda bağlanan konveyörden geçip

geçmeyeceğini hesaplayamamıştı. Kartın geçmediğini duyan patronun temsilcisi olan müdür telaş içinde hemen bandın başına geldi. Bu kart nasıl buradan geçmez diye sınırlı sınırlı söylenmeye başladı. Kafasına koymuştu o kart oradan geçecekti. Hemen telefonuna sarıldı ve bakımçıları çağırdı. Bakımcılara bu işi hemen halletmelerini emretti. Bu iş zar zor bir şekilde bir saat içinde çözüldü.

Rahat bir nefes alan müdür bakımcılarla sohbet etmeye başladı. Makas istasyonunda çalışan işçiyi göstererek; “Kardeşim burada ‘yarım adam’ çalışıyor. Sadece şaseyi çerçeveden çıkarıyor, makaslama yapıyor ama daha sonra bir süre boş kalıyor” dedi. Oysaki bu iş yapılmadan sonraki istasyondaki iş de görülemez. Ben lehim istasyonunda çalışıyorum. Sabahtan akşama kadar lehim dumanını içime çekiyorum. Lehim dumanından biraz olsun korunmak istiyorum ama aylardır bir fan bile verilmiyor bana. Üstelik bu işyeri Türkiye’de ilk kez OHSAS 18001 İş Güvenliği belgesini alan işyeri olduğunu söylüyor. Lehim dumanından rahatsız olduğumu söyleyip en azından bazı bantlarda bulunan fanlardan istediğimde “sipariş verdik geliyor” deniliyor bana. Fakat bir gelmedi gitti şu fan. Peki, iş yürümediği zaman hemen çözüm bulunuyor da bizim sağlığımız tehlikede olduğu zaman neden bir şey yapılmıyor? İşçi kardeşler patronların biz işçilerin sağlığını, geleceğini düşündüğü yok. Bizi ancak biz koruyabiliriz. Bu nedenle örgütlenmeli ve bilinçlenmeliyiz. ■

Ücretin mi Az? Fazla Mesai Var!

■ Gebze’den işsiz bir işçi

Bir süredir işsiz olduğum için fabrika fabrika dolaşıp iş arıyorum. İş görüşmesine gittiğim her fabrikada “yok artık!” dedirtecek olaylarla karşılaştım.

Gittiğim bir fabrikada form doldurduktan sonra görüşme için bekleme salonuna aldılar. Bekle babam bekle, ne gelen var ne giden. Beklemekten sıkıldım, ayağa kalkıp camdan dışarıya bakıyordum. Dışarıda işçiler çay molasına çıkmış duvar diplerinde oturuyorlardı. Tam o anda arkamdan bir el omzuma dokundu. Nihayet personel müdürü teşrif etmişlerdi. “Birazcık beklettim” diyerek masaya oturdu. Sanki yaklaşık 3 saattir beklemiyormuşum gibi. Neyse, eliyle duvar dibinde yerlere oturan işçileri göstererek “sitem” etti: “Bu işçiler çok nankör. Bak çaylarını almış nasıl da içiyorlar. Fabrika yansa umurlarında olmaz. Makineyi bozmuşlar.” Gece gündüz hiç bir bakım yapılmadan makineyi çalıştırıyorlar, sonra makine bozuldu diye işçileri suçluyorlar! Daha sonra fabrikayı anlatmaya başladı. “Biz sabah 8 akşam 8 çalışıyoruz. Ama her gün 6’dan sonrası 2 saat zorunlu mesai oluyor. İki saat mesaiyi yüzde elli fark ile veriyoruz. 2 vardiya şeklinde çalışıyoruz. Asgari ücret veriyoruz ama iyi çalışır, ustalarından tam not alırsan zamanla maaşın yükselir. Senin sormak istediğin bir şey var mı?” diyerek sözü bana bıraktı. İçimden “nankör olan işçiler mi yoksa siz misiniz? İşçileri gece gündüz 12 saatlik vardiyalarla çalıştırıyorsunuz. Bir de işçilerin 10 dakikalık çay molalarında çay içmelerinde

bile gözünüz kalıyor” dedim.

Personel müdürüne sağlık problemlerimden dolayı fazla mesai yapamayacağımı söyledim. Zaten elimde doktor raporu da vardı. Elini omzuma attı. “Ben seni sevdim. Seni düşünüyorum. Sen fazla mesai yapmazsan nasıl geçineceksin? Bugün asgari ücret ile geçinilemeyeceğini çok iyi biliyoruz.” Ben dayanamadım söze atladım: “Madem asgari ücrete geçinilemeyeceğini biliyorsunuz o zaman biraz daha yüksek maaş verin” dedim. “Bizde böyle, çalışanlarımıza fazla mesai ile birlikte bin lira maaş veriyoruz. Daha ne olsun. Tekrar söylüyorum; seni sevdim şartları kabul ediyorsan hemen gel başla” diyerek evrak listesini almaya gitti.

Ben o ara düşündüm; sanki işçilere babalarının hayrına ücret veriyorlar. Tam tamına bin lira veriyorlarmış. İşçiler o bin lirayı alabilmek için her gün on iki saat çalışıyor. Cumartesi, Pazar mesaisini saymıyorum bile. Bilinçli bir şekilde maaşlarımızı düşük tutup, fazla mesailerini bir kurtuluş gibi önümüze sürüyorlar. Maaşın mı az, sana yetmiyor mu? Üzülmene ne gerek var? Fazla mesai var! Fazla mesai yap maaşın bin lira olsun!

Patronların önümüze bir kurtuluş yolu olarak sundukları fazla mesailer bizim kurtuluşumuz değildir. Daha iyi bir ücret almak istiyorsak, işçiler olarak birleşmeli ve patronlara karşı mücadele etmeliyiz. Seçim bizim. ■

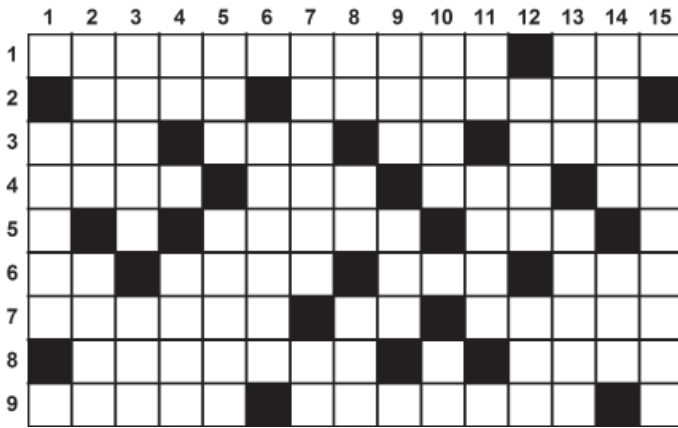
Ben İşçi Sınıfıyım

Hayır! Susmayacağım, haykıracağım...
Ben bütün bunları hak etmiyorum.
Yalılarda, saraylarda oturanların,
Yediği önünde, yemediği arkasında olanların,
Bir eli yağda, bir eli balda yaşayanların,
Benden ne fazlası var.
Ben mi çok deliyim, yoksa onlar mı çok akıllı?
Ben beceriksiz miyim yoksa?
Hayır! Ben beceriksiz değilim.
Dünyanın bütün güzelliklerini yaratan benim.
Elmasa şekil veren benim ellerim,
Yahut kumu işleyerek cama çeviren yine benim.
Hayır! Ben beceriksiz değilim.
Benim ellerim çok hünerli,
Benim ellerim her istediğini yapabilecek kadar becerikli.
Koca koca tenekelerin havada durmasını sağlayan da,
O tenekeleri uçuran pilot da benim.
Fabrikada, tezgâh başında demiri eritip işleyen de,
Kalp nakli yapan doktor da benim.

Yerin yüzlerce metre altından kömürü çıkartan madenciyim,
Makine başında nakış işleyen makineciyim,
Süpürgesiyle sokakları aşındıran belediye işçisiyim,
Anayım, babayım, bacıyım, kardeşim...
Benim ben, ben işçi sınıfıyım.
Ama maalesef olmam gereken yerde değilim.
Açlıkla, yoksullukla boğuşan yine benim.
Haksız savaşlarda körpeçik çocuklarını kaybeden,
İş kazalarında canından olan, sakat kalan yine benim.
Hayır! Susmayacağım, haykıracağım...
Ben bütün bunları hak etmiyorum...

Aydınlı'dan bir metal işçisi

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan Sağa

1. Sosyal-İş Sendikası'nın örgütlü olduğu ve sektörde ilk defa işçilerin greve çıktığı alışveriş merkezi. Ani bir değişiklik karşısında ortaya çıkan şaşkınlık.
2. Ekim 1917'de Rusya'da kurulan işçi iktidarından etkilenen Anadolu halkının, doğu bölgesinde oluşturduğu özyönetim. İşçi.
3. İç içe geçen veya birbiri üzerine gelen parçaları tutturmaya yarayan bir tür tahta veya metal çivi. Brezilya'nın başkenti, "... de Janeiro." Bizmut elementinin simgesi. Çek Cumhuriyeti'nin başkenti.
4. Kıbrıs'ta bir siyasi parti. Mısır'ın sessizleri. İşletmeye uygun maden ve taşocağı aramak için kurulan resmi kurum. Hangi şey.
5. Posta sürücüsü. Alkollü bir içki.
6. Sıhhi tesisatta su borusunu üç yönlü kullanabilme durumuna getiren parça. Harç alıp sürmeye yarayan sıvama aracı. Çevrelerine göre çukurda kalmış, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük. Dişi ceylan yavrusu anlamına gelen Çerkezce bir kadın ismi.
7. Aşık Veysel'in bir türküsü "Güzelliğin... etmez". Köpek. Dişi geyik.

8. Kesilmiş hayvanın iç organlarıyla baş ve ayakları. Kesin.
9. Gebze'de faaliyet gösterirken kapanan, hakları gasp edilen işçilerin direnişe geçtiği fabrika. Muğla'da madenlerin özelleştirilmesine karşı çıkan işçilerin, Ankara yürüyüşünü başlattıkları kent.

Yukardan Aşağıya

1. Soğuk havalarda diğer giysilerin üzerine giyilen kalın kumaştan giysi.
2. Kapı boşluğunun alt yanında bulunan alçak basamak. Boyunun arkası.
3. Romanya halkından. Yunanca birlik, bütünlük anlamına gelen Türkçede de kullanılan önek.
4. Hendek, düşman saldırısına karşı koymak için düzenlenmiş yer. Akdeniz bitki örtüsü.
5. Sevgili. Tarla, bağ, bahçe vb. yerlerden toplanan üründen artakalanlar.
6. Hammadde işlenerek yapılan her türlü mal.
7. Elektronik posta. Dünyanın uyudusu.
8. Roro kelimesinin sessizleri. Eski Mısır'da güneş tanrısı. Verme ödeme.
9. Anatomide çizgi ve bölümlerle ayrılmış kısım. Motorlu taşıtlarda direksiyon ile tekerlek arasındaki bağlantıyı sağlayan demir çubuk.
10. Bilim. Eski dilde su.
11. Bir harfin okunuşu. Matbaacılıkta santimetrekaire başına düşen nokta sayısı.
12. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın kısaltması. Ağabey.
13. Kötülük, fenalık. Araba, kağıt tekerliği.
14. Kıyas. Şahıs.
15. Kartal Belediyesi'nde çalışan işçilerin örgütlü olduğu, taşeron işçilerin hakları için eylemler yapan sendika.

Geçen Ayın Çözümü

İşçilerin Sordukları/17

Erken doğum yapması halinde ise doğumdan önce kullanamadığı çalıştırılmayacak süreler doğum sonrasında eklenir.

İşveren gebelik nedeniyle kadın işçiyi işten çıkartabilir mi ya da kadın olduğu için daha düşük maaş verebilir mi?

İş Yasasının 5. maddesi “eşit davranma ilkesi” başlığı altında düzenlenmiştir. Bu maddeye göre patron dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayanarak ayırım yapamaz. Aynı ya da eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret verilemez. Bir işçiyi iş sözleşmesinin yapılmasında, iş sözleşmesinin şartlarında ve uygulanmasında veya iş sözleşmesinin sona ermesinde cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan ya da dolaylı olarak farklı işlem yapılamaz.

Bu hükümlere aykırı davranıldığında işçi, dört aya kadar ücreti tutarındaki uygun bir tazminat ve yoksun bıraktığı haklarını da talep edebilir.

Patronun bu hükümlere aykırı davrandığını işçi ispat etmekle yükümlüdür. İşçi bu ihlalin varlığını kanıtladığında, patron böyle bir ihlalin mevcut olmadığını ispat etmekle yükümlü olur.

Ancak genel olarak işyerlerinde hamile kadın işçiler performans ya da ücretli doğum izni gerekçesiyle işten çıkarılıyorlar. Ya da doğum sonrası işe alınmıyorlar. Böylece patronlar kadın işçilere haksızlık etmiş oluyorlar. İşçinin dava yoluna gitmesi halinde patron işçiyi çalıştırmak ya da tazminat ödemek zorundadır.

Kadın işçilerin doğum izni ne kadardır?

İş Kanunu’nun 74. maddesi “analık halinde çalışma ve süt izni” başlığı altında doğum öncesi ve sonrası izinleri düzenlemiştir. Doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 16 hafta doğum izni vardır. Çoğul gebeliklerde ise doğumdan önceki 8 haftaya 2 hafta daha eklenerek 10 haftaya çıkartılmıştır. Bu izin süreleri kadının sağlık durumu ve çalıştığı işin özelliği göz önünde bulundurularak hekim raporu ile arttırılabilir.

Kadın işçinin sağlık durumu uygun olduğu takdirde ise yine doktor raporu ile kadın işçi isterse, doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Kalan sürelerini ise doğumdan sonra kullanabilir. Yani doğum öncesi kalan 5 haftalık izin süresini doğumdan sonraki izin süresine ekleyebilir.

Kadın işçilerin “süt izni” hakkı nedir?

Yine İş Kanunu’nun 74. maddesine göre, kadın işçilere 1 yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam 1,5 saat süt izni verilmesi gerekmektedir. Bu sürenin nasıl ve ne şekilde kullanılacağını işçi kendisi belirler. Süt izni süreleri İş Kanunu’nun 66. maddesine göre günlük çalışma süresinden sayıldığı için kadın işçinin ücretinden kesinti yapılamaz.

Hamile kadın işçi çalışırken periyodik kontrollerini yaptırabilir mi?

Gebelik süresi içerisinde kadın işçiyeye periyodik kontrolleri için ücretli izin verilir. Bu izin süreleri yıllık izin süresine dâhil edilemez, ücreti kesilemez. İzinli olduğu günler için telafi çalışması istenemez.

Doğum izni süresi içinde iş akdi feshedilebilir mi?

Kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 haftalık izin süreleri vardır. Bu süreler içerisinde kadın işçinin çalıştırılması yasaktır. İzin süreleri içerisinde kadın işçinin işe gelmesi istenemez, işe gitmediği için işten çıkarılamaz, iş akdi feshedilemez.

Hamile kadın işçilerin yıllık ücretli izin hakkı var mıdır?

Bir yılını dolduran her işçi yıllık izin hakkı kazanır. İş Kanunu’nun “Yıllık izin bakımından çalışılmış gibi sayılan haller” başlıklı 55. maddesine göre, kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları günler yıllık ücretli izin hakkından düşürülemez.

Aynı şekilde kadın işçilerin gebelik dönemlerindeki izin süreleri kıdem tazminatı hesabından düşürülemez. Bu izin süreleri çalışılmış süreler olarak kabul edilir. (Yargıtay’ın 9.H.D. 17.09.2007 gün ve 2007/29103 Esas ve 2007/26743 sayılı kararı.)

Doğum yapan kadının ücretsiz izin hakkı var mıdır?

İş Kanunu’nun 74. maddesine göre kadın işçinin istemesi durumunda, 16 haftalık doğum izninin ya da çoğul gebelik halinde 18 haftalık doğum izni süresinin tamamlanmasının ardından 6 aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu süre yıllık ücretli izin hakkından düşürülemez.

Hamile kadın işçiler çalıştıkları bölümü ya da yaptıkları işi değiştirebilirler mi?

İş Kanunu’nun 74. maddesine göre hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, hamile kadın işçi sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılabilir. Bu durumda ücreti azaltılamaz. Ancak genellikle patronlar hamile kadın işçi çalıştırmak istemedikleri için işten çıkarabiliyor ya da kadın işçinin kendisinin çıkması için bölümünü değiştirmiyorlar. Kadın işçiler, bu durumda haklarından vazgeçmemeli ve mücadele etmelidir. ■

İnsan Sadece Nefes Almakla İnsan Olmaz!

İş kazası geçiren arkadaşını iş saatlerinin uzunluğu nedeniyle ziyaret edemediğini anlatan genç bir işçi, sözlerinin sonunda şöyle diyor: “İnsan sadece nefes almakla insan olmaz. İnsanı insan yapan değerler vardır.” Aslında genç işçi, bu sözleriyle insanlığın binlerce yıldır süzülüp gelen değerlerini ifade etmeye çalışıyor: Yardımlaşma, paylaşım, karşılıksız olarak başkalarını düşünebilme vs. İşçilerin dayanışmaya, yardımlaşmaya, haksızlıklar karşısında boyun eğmemeye, birlik olmaya ve bunun gibi manevi değerlere çok ihtiyaçları var. İşçileri insan olarak değil, makinenin bir parçası olarak gören patronlarsa, bu değerleri ayağa düşürmek ve yok etmek istiyorlar.

Patronlar için bu manevi değerlerin hiçbir önemi yok. Onlar manevi değerlere, dostluğa, dayanışmaya ihtiyaç duymaz, değer vermezler. Çünkü adına kapitalizm denen kâr düzeni, insanlığı rekabete ve bencillığe itiyor. Bu düzenin sahibi patronlar daima birbirleriyle rekabet ve pazarlık halindedirler. Bir patron rekabet ettiği diğer patronların kuyusunu kazmazsa, ayakta duramaz. Daha fazla kâr elde edebilmek için pazar payını büyütme, amansızca yarışıp rakiplerini ezmeye odaklanır. İşçileri acımasızca sömürür. İnsani ilişkilerin yerine para ilişkilerini koyar, dini imanı paradır. Dayanışma yerine rekabete, yardımlaşma ve paylaşma yerine bencillığe, birlik ve beraberlik yerine bireyciliğe sahip çıkar.

Oysa işçiler için durum bambaşkadır. Rekabet, bencillik, bireycilik, kıskançlık aslında işçi sınıfının çıkarlarına aykırıdır. İşçiler, insanı insan yapan değerlere sahip çıktıkça kuvvetlenir ve patronların haksızlıklarına karşı çıkabilirler. Meselâ aynı fabrikada çalışan işçiler, birbirleriyle rekabet ederlerse üretim miktarını arttırırlar. Az işçiyle çok iş yapılmasına neden olurlar ve patronların bu oyunu işçilere daha çok çalışma ve işsizlik getirir. Çalışan işçiler daha fazla iş yükü altında ezilirken, işsizlik korkusuyla daha düşük ücretlere, fazla mesailerle ömür tüketmeye razı olmak zorunda kalırlar. Oysa dayanışma içinde olan işçiler, yaşadıkları sorunları çözmek ve daha iyi çalışma koşulları elde etmek için hep birlikte mücadele edebilirler. Taleplerini patronlara kabul ettirebilir, çalışma koşulları üzerinde söz sahibi olabilirler.

İşte tam da bu nedenle pat-

ronlar, işçiler arasındaki dayanışmayı ve kardeşçe bağları yok etmek isterler. İşçileri bölüp parçalamanın yollarını ararlar. Aynı tezgâhta çalışan işçileri birbirlerine yabancı, hatta düşman etmek isterler. İşçilerin dayanışmasını engellerler. İşten atılan, kıdem ve ihbar tazminatları için direnişe geçen Feniş Alüminyum işçileri, bu gerçeği şu sözlerle dile getiriyorlar: “Eskiden dayanışma vardı, meselâ evlenenler için ya da yakını ölenler için para toplardık, artık bu değerler kalmadı. Toplanan paraların kontrolünün mümkün olmadığını iddia eden patron, aramızda para toplamamızı yasakladı.” Besbelli ki Feniş patronunun niyeti işçilerin topladığı paranın kontrol edilmesi değil, işçilerin dayanışmasını engellemektir. Öyle olmasa işçilerin on yıllarca çalışarak hak ettikleri kıdem ve ihbar tazminatlarını gasp etmezdi!

İşçilerin hayatın zorluklarına göğüs gerebilmek için birbirlerine sahip çıkması engelleniyor, işçiler yalnızlığa itiliyor. İşçilerin sırtından para kazanan, onları sömüren, haklarını gasp eden, çalan-çırgan patronlarsa bu toplumun efendileri olarak saygı görüyorlar. Emekçilerin sırtına basarak yükselenler, elde ettikleri maddi imkânlarla sosyal statü sahibi oluyorlar. Kendi bencil değerlerini işçilere kabul ettirmeye çalışıyorlar. İşçilerin sorunları sanki toplumsal ya da sınıfsal değil de bireysel sorunlarmış gibi gösteriliyor. İşçilere “her koyun kendi bacağından asılır” denerek bencillik aşılanıyor, kimseyi düşünmemeleri, yalnızca kendilerini düşünmeleri öğütleniyor. Yani aslında şunu demiş oluyorlar: “Tek başımıza kalın ve hiçbir şey yapmaya gücünüz yetmesin ki, biz de sizi istediğimiz gibi sömürebilelim.” Şurası çok açık ki, işçilerin yaşadığı sorunların tümü insanın insanı sömürdüğü kapitalist sistemden kaynaklanıyor.

Bu nedenle, işçiler sorunlarını tek başlarına değil bir araya gelip insanlığın ve işçi sınıfının dayanışmasına ve paylaşımcı değerlerine sahip çıktıklarında çözebilirler. İşçiler dayanışma içinde olurlarsa birbirlerine güvenir, örgütlenir, mücadele eder ve patronların düzenine boyun eğmezler. Patronların düzeni olan kapitalizm yıkıldığında her türlü sömürü, yozlaşma, rekabet ve bencillik ortadan kal-

kacak; insanlar barış ve huzur içinde, kardeşçe ve mutlu bir şekilde yaşayacaklar! ■

İşçilerin dayanışmaya, yardımlaşmaya, haksızlıklar karşısında boyun eğmemeye, birlik olmaya ve bunun gibi manevi değerlere çok ihtiyaçları var. İşçileri insan olarak değil, makinenin bir parçası olarak gören patronlarsa, bu değerleri ayağa düşürmek ve yok etmek istiyorlar.